

ΣΤΕ 929/2021 [ΝΟΜΙΜΗ ΑΕΠΟ ΜΟΝΑΔΑΣ ΒΙΟΑΕΡΙΟΥ ΣΤΗ ΖΙΤΣΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ]

Περίληψη

- Στη διαδικασία εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων υπάγονται έργα ή δραστηριότητες που εγκυμονούν κινδύνους για το περιβάλλον, η δε τηρητέα διαδικασία καθορίζεται από το νομοθέτη κατά κατηγορίες έργων, με βασικό γνώμονα το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά του έργου, καθώς και τη σοβαρότητα και την ένταση των επαπειλούμενων περιβαλλοντικών κινδύνων. Οι σχετικές προβλέψεις του νόμου, εξάλλου, είναι γενικές και στηρίζονται συχνά σε μετρήσιμα χαρακτηριστικά και ποσοτικά όρια, τα οποία, εφόσον το έργο είναι ιδιωτικό, διαμορφώνονται, καταρχήν, από τον ενδιαφερόμενο ιδιώτη στο γενικό πλαίσιο του νόμου. Ο τελευταίος είναι ελεύθερος να διαμορφώσει και να υποβάλει το αίτημα περιβαλλοντικής αδειοδότησης της δραστηριότητάς του, όπως ο ίδιος την αντιλαμβάνεται με τα δικά του κριτήρια, τα οποία, ανάλογα με την επαγγελματική ή επιχειρηματική του ιδιότητα, μπορεί να ανάγονται σε ζητήματα χρηματοπιστωτικά, φορολογικά, αστικής ευθύνης, έγγκειας ιδιοκτησίας κ.λπ. Περαιτέρω, η περιβαλλοντικώς αδειοδοτούσα αρχή, αρμόδια για την έγκριση ή μη του ούτω διαμορφωθέντος από τον ενδιαφερόμενο ιδιώτη αιτήματος, δεν δικαιούται, καταρχήν, να απορρίψει το αίτημα περιβαλλοντικής αδειοδότησης ελέγχοντας τα παραγωγικά αίτια της βούλησης του ιδιώτη (φορολογικά, δανειακά ή άλλα), με βάση τα οποία αυτό διαμορφώθηκε κατά τον τρόπο που επέλεξε ο ενδιαφερόμενος, παρά μόνο σε περιπτώσεις, κατά τις οποίες το ίδιο το αίτημα αποσκοπεί σε καταστρατήγηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Τέτοια περίπτωση συντρέχει προκειμένου περί ενιαίων, από τη φύση τους, έργων ή απολύτως όμοιων δραστηριοτήτων, ασκουμένων από τον ίδιο ακριβώς οικονομικό φορέα κατά τον ίδιο χρόνο σε ενιαία ή όμορα ακίνητα με τα ίδια χαρακτηριστικά, τα οποία αποτελούν αντικείμενο μερικότερων αιτημάτων περιβαλλοντικής αδειοδότησης προκειμένου να υπαχθούν σε διαφορετική κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης βάσει της ως άνω νομοθεσίας. Και στις περιπτώσεις, πάντως, αυτές πρέπει να αποδεικνύεται ότι η υποβολή ξεχωριστών αιτημάτων υπαγορεύεται αποκλειστικώς από πρόθεση καταστρατήγησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, χωρίς να αρκεί σχετικώς μόνη η πιθανολόγηση, σε διαφορετική δε περίπτωση η Διοίκηση οφείλει να εξετάσει περαιτέρω τα υποβληθέντα αιτήματα κατ' ουσίαν. Είναι δε διάφορο το ζήτημα ότι, οσάκις, κατά την κρίση της Διοικήσεως, αυτό είναι επιβεβλημένο, μπορεί να εκτιμώνται ενιαίως οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις ομοειδών πλησιοχώρων έργων, ανεξάρτητα από την τυχόν αυτοτέλεια του φορέα τους.

Κατά τα προβαλλόμενα, η αδειοδοτηθείσα εγκατάσταση αποτελεί, μέρος ενιαίου συνόλου, η κατάτμηση του οποίου στερείται εμφανούς δικαιολογητικού λόγου, και θα έπρεπε, κατά τους ισχυρισμούς της αιτούσας, να καταταχθεί στην υποκατηγορία Α1

(“πολύ σημαντικές επιπτώσεις”) της 10ης ομάδας, διότι η συνολική ισχύς των εν λόγω μονάδων υπερβαίνει αθροιστικώς τα 3MW, και όχι στην υποκατηγορία A2 (“σημαντικές επιπτώσεις”), με αποτέλεσμα αρμόδιο όργανο για την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση να καθίσταται ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας και όχι ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας. Οι ισχυρισμοί, όμως, αυτοί της αιτούσας, και αληθείς υποτιθέμενοι, δεν θα θεμελιώναν νόμιμο λόγο απορρίψεως του υποβληθέντος από την ως άνω δικαιούχο της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ εταιρεία αιτήματος περιβαλλοντικής αδειοδότησης της βιομηχανικής της εγκατάστασης, επί ακινήτου, μάλιστα, ευρισκομένου εντός Βιομηχανικής Περιοχής, δηλαδή θεσμοθετημένου υποδοχέα βιομηχανικών δραστηριοτήτων, οργανωμένου σε οικοδομικά τετράγωνα, το καθένα από τα οποία έχει συγκεκριμένες δυνατότητες υποδοχής κτηριακών υποδομών και μηχανολογικού εξοπλισμού και δεν προκύπτει, ούτε, άλλωστε, προβάλλεται, ότι θα μπορούσε να συγκεντρώσει και τις λοιπές τέσσερις αδειοδοτηθείσες μονάδες. Περαιτέρω, νόμιμο λόγο απορρίψεως του αιτήματος περιβαλλοντικής αδειοδότησης της επίμαχης εγκατάστασης δεν θα μπορούσε να στοιχειοθετήσει ούτε το γεγονός ότι ορισμένες από τις λοιπές ενδιαφερόμενες να εγκαταστήσουν ομοειδείς δραστηριότητες στην ίδια ΒΙΠΕ εταιρείες εκπροσωπούνται από τα ίδια φυσικά πρόσωπα ή έχουν χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες των ίδιων μελετητικών φορέων ή έχουν οι ίδιες παράσχει αντίστοιχες υπηρεσίες ή έχουν καθ’ οιονδήποτε άλλο τρόπο συνεργασθεί, αφού πάντως, οι εταιρείες αυτές συνιστούν διακεκριμένους οικονομικούς φορείς, κεφαλαιουχικού χαρακτήρα. Υπό τα δεδομένα αυτά, και λαμβανομένου υπόψη ότι δεν αποδεικνύεται έλλειψη αυτοτέλειας κατά τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων των εν λόγω εταιρειών, οι οποίες αποτελούν, κατά το νόμο, ανεξάρτητες οικονομικές οντότητες με εξυπακουόμενη την ευχέρεια αυτοτελούς σχεδιασμού και επιχειρηματικών επιλογών και στρατηγικής, ο κρινόμενος λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο η υποβολή εκ μέρους της δικαιούχου της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ αιτήματος περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τη δική της μόνον εγκατάσταση συνιστούσε ανεπίτρεπτη κατάτμηση ενιαίου έργου και απέβλεπε στην καταστρατήγηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ παρέλειψε, κατά παράβαση της ως άνω νομοθεσίας, αλλά και του άρθρου 24 Συντ., να προβεί σε συσχετισμό της επίμαχης δραστηριότητας προς άλλα ομοειδή έργα και δραστηριότητες ως προς τις, τυχόν, σωρευτικές επιπτώσεις στην περιοχή εγκατάστασης. Όπως, όμως, προκύπτει από τη σχετική με την προσβαλλόμενη πράξη ΜΠΕ, με αυτή γίνεται συσχέτιση του επίδικου έργου με τις υπόλοιπες εγκατεστημένες στην περιοχή και προγραμματιζόμενες μονάδες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, οι οποίες είναι γνωστές τόσο στο μελετητή όσο και στη Διοίκηση, μεταξύ δε αυτών συγκαταλέγονται και οι υπόλοιπες τέσσερις μονάδες βιοαερίου εντός της ΒΙΠΕ. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνεται χάρτης της ΒΙ.ΠΕ. Ιωαννίνων, επί του οποίου αποτυπώνονται με κόκκινο χρώμα οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί, με κίτρινο χρώμα και, μάλιστα, σε αντιδιαμετρικές θέσεις

της ΒΙ.ΠΕ. οι υπόλοιπες τέσσερις μονάδες βιοαερίου που βρίσκονταν υπό αξιολόγηση και για τις οποίες εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες με τις ξεχωριστές αιτήσεις ακυρώσεως ΑΕΠΟ, και με πράσινο χρώμα σταθμός βιομάζας, για τον οποίο έχει κατατεθεί στη Ρ.Α.Ε. σχετική αίτηση για τη λήψη άδειας παραγωγής. Περαιτέρω εξετάζονται οι αθροιστικές επιπτώσεις του έργου σε συνδυασμό με άλλα προγραμματισμένα έργα στην ευρύτερη περιοχή, οι οποίες αξιολογούνται ως άνευ σημασίας, ενόψει, βεβαίως, των εν γένει χαρακτηριστικών του έργου, όπως αυτά περιγράφονται σε άλλα κεφάλαια της μελέτης. Ενόψει τούτου, ο ως άνω λόγος ακυρώσεως, ασχέτως του κατά πόσον οι διατάξεις κατ' επίκληση των οποίων προβάλλεται (Κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης και του Αναπληρωτή Υπουργού 5688/12.3.2018, Β' 988) ήταν οι πράγματι εφαρμοστέες εν προκειμένω, είναι, πάντως, απορριπτέος ως αβάσιμος.

Θεσπίζονται πρόσθετες υποχρεώσεις περιβαλλοντικής αδειοδότησης μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας με χρήση βιοαερίου που προέρχεται από αναερόβια επεξεργασία βιομάζας. Προβλέπεται, ειδικότερα, υποχρεωτική προσκόμιση εγγράφων, από τα οποία να αποδεικνύεται η συμφωνία του ιδιοκτήτη ή μισθωτή αγροτεμαχίου για τη διάθεση στο ακίνητό του του χωνεμένου υπολείμματος της βιομηχανίας παραγωγής βιοαερίου. Τα έγγραφα, όμως, αυτά πρέπει, κατά τα προβλεπόμενα, να προσκομίζονται, πάντως, κατά το στάδιο χορηγήσεως της άδειας λειτουργίας της εγκατάστασης, οπότε αυτή έχει αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικώς και ο ενδιαφερόμενος, γνωρίζοντας το γεγονός αυτό, είναι σε θέση να αναλάβει συμβατικές δεσμεύσεις με τρίτους, και όχι ενόσω εκκρεμεί η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η οποία έχει αβέβαιη έκβαση. Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί ο λόγος, κατά τον οποίο μη νομίμως δεν προσκομίσθηκαν, ήδη κατά το στάδιο της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, συμβόλαια ή προσύμφωνα με ιδιοκτήτες κ.λπ. αγροτεμαχίων της περιοχής, από τα οποία να προκύπτει ότι οι τελευταίοι συναινούν στη διάθεση του ως άνω χωνεμένου υπολείμματος στα ακίνητά τους.

Η χωροθέτηση της επίμαχης εγκατάστασης εναρμονίζεται, καταρχήν, πλήρως με τον ισχύοντα χωροταξικό σχεδιασμό. Πράγματι, η επιλεγείσα θέση, η οποία δεν εντάσσεται σε καμία ζώνη αποκλεισμού, ούτε εμπίπτει σε περιοχή "ασύμβατης χρήσης", αλλά ευρίσκεται, αντιθέτως, πλησίον αγροτικής, "επί το πλείστον" και κτηνοτροφικής περιοχής, εντός της οποίας παράγεται η χρησιμοποιούμενη για τις ανάγκες εγκαταστάσεων αυτού του είδους βιομάζας, δηλαδή προνομιακής περιοχής χωροθέτησης, κατά το Ειδικό Πλαίσιο των ΑΠΕ, εντάσσεται, επιπλέον, σε βιομηχανική περιοχή, της οποίας το ήδη ισχύον Περιφερειακό Πλαίσιο Ηπείρου ενθαρρύνει την επέκταση, συνιστά δε, τέλος, δραστηριότητα επιτρεπόμενη και εντός του συγκεκριμένου οργανωμένου υποδοχέα βιομηχανικών δραστηριοτήτων που αποτελεί η ΒΙ.ΠΕ. Ιωαννίνων. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν οι λόγοι ακυρώσεως, με τους οποίους αμφισβητείται η συμβατότητα της επίμαχης εγκατάστασης με τον ισχύοντα

χωροταξικό σχεδιασμό.

Προβάλλεται ότι, κατά παράβαση των αρχών της εγγύτητας και της αντιμετώπισης της ρύπανσης κατά προτεραιότητα στην πηγή, οι οποίες διέπουν τη διαχείριση των στερεών μη επικίνδυνων αποβλήτων, όπως αυτά που θα χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη η αδειοδοτούμενη εγκατάσταση, δεν εξετάστηκε κατά τρόπο πλήρη και εμπειριστατωμένο ο τόπος προέλευσης των απαιτούμενων για τη λειτουργία της επίμαχης μονάδας ποσοτήτων οργανικών αποβλήτων. Ελλείπουν, ειδικότερα, κατά τα προβαλλόμενα, συμβάσεις μεταξύ της δικαιούχου της προσβαλλομένης ΑΕΠΟ εταιρείας και κτηνοτροφικών μονάδων για την προμήθεια πρώτης ύλης, ενώ, περαιτέρω, απουσιάζει οποιοσδήποτε περιορισμός ως προς τη μέγιστη απόσταση των εκμεταλλεύσεων από τις οποίες θα μεταφέρονται οργανικά απόβλητα στην αδειοδοτούμενη εγκατάσταση, από τις ελλείψεις δε αυτές συνάγεται, κατά τους ισχυρισμούς της αιτούσας, ότι η πρώτη ύλη δεν θα παράγεται μόνον από τις εγκατεστημένες στην περιοχή κτηνοτροφικές μονάδες, αλλά και από άλλες, γεγονός που συνιστά παράβαση της ως άνω αρχής της εγγύτητας. Όπως, όμως, προκύπτει από την προσβαλλόμενη πράξη, με αυτήν αδειοδοτείται περιβαλλοντικώς μονάδα επεξεργασίας μίγματος βιομάζας υγρής αναερόβιας χώνευσης, συγκεκριμένης δυναμικότητας, με ειδικούς υπολογισμούς ανά είδος, καθώς και μέγιστη ημερήσια ποσότητα ανά είδος, από την οποία θα παράγονται συγκεκριμένες ετήσιες ποσότητες πρωτευόντων προϊόντων, δηλαδή βιοαερίου, ηλεκτρικής ενέργειας και θερμικής ενέργειας και, ως δευτερεύοντος προϊόντος, χωνεμένου υπολείμματος για λίπανση γεωργικών εκτάσεων σιτηρών, ψυχανθών και δενδρωδών καλλιεργειών. Η προέλευση, εξάλλου, των οργανικών αποβλήτων από εκτάσεις όχι μόνο συνεχόμενες με τη ΒΙ.ΠΕ, εντός της οποίας χωροθετείται η επίμαχη μονάδα σε αρμονία με τον ισχύοντα χωροταξικό σχεδιασμό, αλλά, ενδεχομένως, και εκτάσεις πέραν αυτής, δεν συνιστά, αυτή και μόνη, παράβαση της αρχής της εγγύτητας, όπως αβασίμως υποστηρίζεται, δεδομένου ότι η αρχή της εγγύτητας δεν επιβάλλει την προέλευση της πρώτης ύλης μόνον από συνορεύουσες ή γειτνιαζουσες πηγές παραγωγής, αλλά επιτρέπει την προέλευση και από ευρύτερες περιοχές, ακόμη και διαφορετικών νομών στην αυτή ευρύτερη περιφέρεια, ενώ, πάντως, δεν προβάλλεται ότι οι εκτάσεις, πέραν των αμέσως γειτονικών, από τις οποίες θα εισκομίζονται τα οργανικά απόβλητα στην επίμαχη εγκατάσταση, θα μπορούσαν να εξυπηρετηθούν από άλλες ομοειδείς εγκαταστάσεις, πλησιέστερες προς αυτές, με ανάλογα χαρακτηριστικά, όπως θα επέβαλλε ο ήδη ισχύων χωροταξικός σχεδιασμός, λαμβανομένου, μάλιστα, υπόψη ότι ο νομός Ιωαννίνων αποτελεί μία από τις σημαντικότερες κτηνοτροφικές περιοχές της χώρας.

Ενόψει των περιβαλλοντικών όρων, οι οποίοι επιβλήθηκαν κατά συνεκτίμηση της υποβληθείσης ΜΠΕ, οι προβαλλόμενοι λόγοι, κατά τους οποίους το ζήτημα της δυσοσμίας και, γενικότερα, της υγιεινής, δεν εξετάσθηκε ή ότι η σχετική με αυτό κρίση της Διοίκησης είναι ανατιολόγητη, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, κατά

το μέρος δε που αμφισβητούν ευθέως την επί του ζητήματος τεχνική κρίση της Διοίκησης, ως απαράδεκτοι. Βάσει των ανωτέρω, είναι, εξάλλου, αβάσιμος και ο ισχυρισμός ότι η εγκατάσταση, που θα προκαλεί, κατά την αιτούσα, δυσσομία, αντίκειται και στην απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας με την οποία εγκρίθηκε ο Κανονισμός Λειτουργίας της Βιομηχανικής Περιοχής Ιωαννίνων, καθώς και στους περιβαλλοντικούς όρους της εν λόγω ΒΙΠΕ, κατά του οποίους “πρέπει να αποφεύγεται” η εντός αυτής χωροθέτηση δυνητικώς οσμηρών εγκαταστάσεων. Τούτο, αφενός μεν διότι οι δια της προσβαλλομένης εγκριθέντες περιβαλλοντικοί όροι επιβάλλουν σύστημα αποτροπής της διάχυσης των οσμών, έτσι ώστε, η τυχόν, παρά ταύτα, πρόκληση δυσσομίας κατά τη λειτουργία της επίμαχης μονάδας, να συνιστά παράβαση της ίδιας της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ, βάσει της οποίας η ίδια θα λειτουργεί, και αφετέρου, διότι, εν πάση περιπτώσει, ο εν λόγω Κανονισμός δεν αποκλείει την ύπαρξη τέτοιων εγκαταστάσεων, αλλά επιβάλλει την, μέσω των εκάστοτε εγκρινομένων περιβαλλοντικών όρων, αποτροπή της εκλύσεως οσμών, όπως επιχειρείται εν προκειμένω.

Πρόεδρος: *Αθ. Ράντος*

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή του από το Δικαστήριο.